

Συγκεκριμένα σε άρθρό του στο "The IMF Blog" ο Ολιβιέ Μπλανσάρ αναφέρει:

"Στο πλαίσιο αυτό, πιστεύω ότι κάποιες σκέψεις σχετικά με τις βασικές επικρίσεις θα μπορούσαν να βοηθήσουν να διευκρινιστούν ορισμένα βασικά σημεία διαφωνίας, καθώς και να λάμψει ένα φως σε μια πιθανή πορεία προς τα εμπρός.

Οι κυριότερες επικρίσεις, όπως τις διακρίνω, εμπίπτουν στις εξής τέσσερις κατηγορίες:

- Το πρόγραμμα του 2010 χρησίμευσε μόνο για την αύξηση του χρέους και απαίτησε την υπερβολική δημοσιονομική προσαρμογή.
- Η χρηματοδότηση προς την Ελλάδα χρησιμοποιήθηκε για την αποπληρωμή ξένων τραπεζών.
- Αναπτυξιοκτόνες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, σε συνδυασμό με τη δημοσιονομική λιτότητα, έχουν οδηγήσει σε οικονομική ύφεση.
- Οι πιστωτές δεν έχουν μάθει τίποτα και συνεχίζουν να επαναλαμβάνουν τα ίδια λάθη", επισημαίνει ο Μπλανσάρ.

"Αύξηση χρέους"

Όσον αφορά την πρώτη επίκριση ότι το πρόγραμμα του 2010 συντέλεσε στην αύξηση του χρέους και επέβαλε την υπερβολική δημοσιονομική προσαρμογή, ο Ολιβιέ Μπλανσάρ απαντά:

"Ακόμη και πριν από το πρόγραμμα του 2010, το χρέος στην Ελλάδα ήταν 300 δισεκατομμύρια ευρώ, ή 130% του ΑΕΠ. Το έλλειμμα ήταν 36 δισεκ. ευρώ, ή 15½% του ΑΕΠ. Το χρέος αυξανόταν κατά 12% ετησίως και αυτό το καθιστούσε μη βιώσιμο.

- Εάν η Ελλάδα είχε αφεθεί μόνη της, απλά δεν θα ήταν σε θέση να δανειστεί.
- Δεδομένων των ακαθάριστων δανειακών αναγκών του 20-25% του ΑΕΠ, θα έπρεπε να μειώσει το δημοσιονομικό της έλλειμμα κατά το ποσό αυτό. Ακόμα κι αν είχε χρεοκοπήσει, δεδομένου ότι το πρωτογενές έλλειμμα ξεπερνούσε το 10%, θα έπρεπε να μειώσει το δημοσιονομικό έλλειμμα κατά 10% του ΑΕΠ, μέσα σε μία ημέρα. Αυτό θα οδηγούσε σε πολύ οξύτερες προσαρμογές με πολύ υψηλότερο κοινωνικό κόστος από ό,τι εντός των προγραμμάτων, που επέτρεψαν στην Ελλάδα να ισοσκελίσει τον προϋπολογισμό της σε διάστημα πέντε ετών.
- Ακόμα κι αν το υφιστάμενο χρέος είχε εξαλειφθεί πλήρως, το πρωτογενές έλλειμμα, το οποίο ήταν πολύ μεγάλο κατά την έναρξη του προγράμματος, θα έπρεπε να μειωθεί. Η δημοσιονομική λιτότητα δεν ήταν επιλογή, αλλά αναγκαιότητα. Δεν αποτελούσε απλά εναλλακτική λύση για τη μείωση των δαπανών και την αύξηση των φόρων. Η μείωση του ελλείματος ήταν μεγάλη, γιατί το αρχικό έλλειμμα ήταν μεγάλο. "Λιγότερη λιτότητα", δηλαδή, βραδύτερη δημοσιονομική προσαρμογή, θα απαιτούσε ακόμη μεγαλύτερη χρηματοδότηση σε συνδυασμό με αναδιάρθρωση του χρέους και εδώ υπήρχε ένα πολιτικό

όριο στο τι οι επίσημοι πιστωτές θα μπορούσαν να ζητήσουν από τους πολίτες να συνεισφέρουν".

Πήγαν στις τράπεζες τα νέα δάνεια;

Όσον αφορά την δεύτερη επίκριση ότι η χρηματοδότηση προς την Ελλάδα χρησιμοποιήθηκε για την αποπληρωμή ξένων τραπεζών, τα επιχειρήματα του Ολιβιέ Μπλανσάρ έχουν ως εξής:

"Η αναδιάρθρωση του χρέους καθυστέρησε κατά δύο χρόνια. Υπήρχαν λόγοι γι 'αυτό, δηλαδή ανησυχίες για τον κίνδυνο διασποράς (η πτώχευση της Lehman Brothers ήταν νωπή στη μνήμη). Επίσης τότε δεν υπήρχε τείχος προστασίας να αποτρέψει τον κίνδυνο διασποράς και σε άλλες χώρες. Αν η απόφαση αυτή ήταν αιτιολογημένη ή όχι, αυτό μπορεί να τεκμηριωθεί ποικιλοτρόπως. Σε πραγματικό χρόνο, οι κίνδυνοι θεωρούνταν υπερβολικά σοβαροί για να προχωρήσει μια αναδιάρθρωση.

- Εν μέρει ως αποτέλεσμα της καθυστέρησης αυτής, ένα σημαντικό μέρος των κονδυλίων του πρώτου προγράμματος χρησιμοποιήθηκε για την πληρωμή βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων στους πιστωτές, και για να αντικαταστήσει το χρέος που βρισκόταν σε χέρια ιδιωτών με χρέος που πέρασε στα κράτη-μέλη της ευρωζώνης. Τα προγράμματα διάσωσης ωστόσο δεν ωφέλησαν μόνο ξένες τράπεζες, αλλά και Έλληνες καταθέτες και νοικοκυριά, καθώς το ένα τρίτο του χρέους κατείχαν οι ελληνικές τράπεζες και άλλα ελληνικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Επιπλέον, ιδιώτες πιστωτές δεν γλίτωσαν, καθώς το 2012, το χρέος μειώθηκε σημαντικά. Το ελληνικό χρέος που βρισκόταν στον ιδιωτικό τομέα (PSI) "κουρεύτηκε" σε ποσοστό μεγαλύτερο του 50%. Αναλυτικά από τα 200 δισεκ. ευρώ έμειναν περίπου 100 δισεκ. ευρώ ως χρέος στα χέρια ιδιωτών. Αυτό αντιστοιχεί σε μείωση του χρέους κατά 10.000 ευρώ ανά Έλληνα πολίτη.

Έτσι η μετάβαση από τους ιδιώτες στους επίσημους πιστωτές ήρθε με πολύ καλύτερους όρους, δηλαδή χαμηλότερα επιτόκια αγοράς και μεγάλες διάρκειες. Ένα παράδειγμα: οι πληρωμές τόκων σε μετρητά για το ελληνικό χρέος πέρυσι ανήλθαν σε 6 δισεκ. ευρώ (3,2% του ΑΕΠ), σε σύγκριση με 12 δισεκ. ευρώ το 2009. Ή διαφορετικά, οι πληρωμές τόκων από την Ελλάδα ήταν χαμηλότερες, κατ' αναλογία με το ΑΕΠ, από πληρωμές τόκων από την Πορτογαλία, την Ιρλανδία, ή Ιταλία.

Η λιτότητα οδήγησε σε ύφεση; Ο ρόλος του πολλαπλασιαστή και το "mea culpa"

Όσον αφορά την τρίτη επίκριση ότι αναπτυξιοκτόνες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις σε συνδυασμό με τη δημοσιονομική λιτότητα έχουν οδηγήσει σε οικονομική ύφεση, ο Μπλανσάρ υποστηρίζει ότι:

"Με δεδομένους τους απογοητευτικούς ρυθμούς ανάπτυξης στην Ελλάδα, πριν από το πρόγραμμα, μία σειρά διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων είχαν θεωρηθεί απολύτως απαραίτητες. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα λειτουργιών που περιλαμβάνουν: τη φορολογική διοίκηση, την απελευθέρωση των επαγγελματιών και των

αγορών, τις μεταρρυθμίσεις στα εργασιακά και ασφαλιστικά, ακόμη και στην δικαιοσύνη, καθώς και σε πολλούς ακόμη νευραλγικούς τομείς.

Πολλές από αυτές τις μεταρρυθμίσεις είτε δεν εφαρμόστηκαν ή δεν εφαρμόστηκαν επαρκώς. Οι προσπάθειες για τη βελτίωση της είσπραξης των φόρων και της φορολογικής συνείδησης των πολιτών απέτυχε εντελώς. Υπήρξε ισχυρή αντίσταση στο άνοιγμα των κλειστών επαγγελμάτων. Μόνο 5 από τις 12 προγραμματισμένες αξιολογήσεις του ΔΝΤ στο πλαίσιο του τρέχοντος προγράμματος ολοκληρώθηκαν και, μόνο μια έχει ολοκληρωθεί από τα μέσα του 2013, λόγω της αποτυχίας να εφαρμοστούν μεταρρυθμίσεις.

Η μείωση της παραγωγής ήταν πράγματι πολύ μεγαλύτερη από ό,τι είχε προβλεφθεί. Οι πολλαπλασιαστές ήταν μεγαλύτεροι από τις αρχικές εκτιμήσεις. Δείτε:

-την επίσημη έκθεση (1-1-2013) του ΔΝΤ σχετικά με τον πολλαπλασιαστή:
<http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2013/wp1301.pdf>

-καθώς και το σχετικό δημοσίευμα της Washington Post:
<http://www.washingtonpost.com/blogs/wonkblog/wp/2013/01/03/an-amazing-mea-culpa-from-the-imfs-chief-economist-on-austerity/>

Ωστόσο η δημοσιονομική εξυγίανση εξηγεί μόνο ένα μέρος της μείωσης της παραγωγής. Παραγωγή υπεράνω των δυνατοτήτων, πολιτικές κρίσεις, ασυνεπείς πολιτικές, ανεπαρκείς μεταρρυθμίσεις, φόβοι για grexit, χαμηλή επιχειρηματική εμπιστοσύνη, αδύναμες τράπεζες, όλα αυτά συνέβαλαν στο αποτέλεσμα αυτό.

Λάθη επί λαθών;

Όσον αφορά την τέταρτη επίκριση ότι οι πιστωτές δεν έχουν μάθει τίποτα και συνεχίζουν να επαναλαμβάνουν τα ίδια λάθη, ο Μπλανσάρ εξηγεί:

"Η εκλογή της κυβέρνησης το 2015 απαίτησε επανεξέταση του υπάρχοντος προγράμματος, τόσο όσον αφορά τους πολιτικούς όρους όσο και τους όρους χρηματοδότησης.

- ένα πιο περιορισμένο σύνολο διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων ή/και μια πιο αργή δημοσιονομική προσαρμογή συνεπάγεται, αριθμητικά, μεγαλύτερες χρηματοδοτικές ανάγκες, και κατά συνέπεια, μεγαλύτερη ανάγκη για την ελάφρυνση του χρέους.
- Συνεπώς, μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για μια ρεαλιστική λύση έπρεπε να περιλαμβάνει ένα μίγμα προσαρμογής, χρηματοδότησης και ελάφρυνσης του χρέους. Ο ρόλος του ΔΝΤ στις διαπραγματεύσεις ήταν να ζητήσει συγκεκριμένες και αξιόπιστες προσαρμογές στα μέχρι τώρα δεδομένα, και να αποσαφηνίσει ώστε να γίνει κατανοητό το αποτέλεσμα της χρηματοδότησης και της ελάφρυνσης του χρέους.

Πιστεύαμε ότι ένα μικρό πρωτογενές πλεόνασμα, που αυξάνεται με την πάροδο του χρόνου, ήταν απολύτως απαραίτητο για τη διατήρηση της βιωσιμότητας του χρέους. Έχοντας εξετάσει επισταμένως τον προϋπολογισμό, δεν είδαμε πώς αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί χωρίς τη μεταρρύθμιση του ΦΠΑ για να διευρυνθεί η φορολογική βάση, και τη μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος για να τεθεί το συνταξιοδοτικό σύστημα

σε μια βιώσιμη βάση. Σε αυτά, οι απόψεις μας συμφωνούσαν πλήρως με εκείνες των ευρωπαϊών εταίρων μας.